

van Christus

le historische
ze allertijds

uit.
al instemmen
gemaakt, ont-

eldschen kant
ten verklaren
ensterrein. Of
is het bordel

ed „levenster-

t gebruik op-

eer verklaren,

dat er levens-
„verwording”
tis eenig, maar

d schieten, als
aan Christus

nen, in plaats
op een verren

ngood worden,
disme.

twee gezwo-

ce ons verzoek

dezes gepleit

raktische gron-
nten ten dien-
tie, voorzover
ur hand wordt

hij, hoe thans
id die idee op-
gestreefd wordt.
rt Verslag van
op 7 Mei 1925”

angelisatie-
oevende Kerken
Instructie voor
spoken. Het be-
slag liggend, is

Steenverloening
assis gescheiden
at te komen tot
Woords voor het
enkele geringe
de classis aan-

laatste weken
memen.

Noord-Amerika
lgen. De kerken
den Evangelie-
aten een lijst

iden voorkomen
worden gedaan
ing en voorlo-
swerk van een
ok de Classis

ande:

de Evangelisatie
n Rijswijk, in de
tot de volgende

r de Evangelisatie

heffen van hunne
om bij mogelijke
weet te kunnen

proportioneel ter-
uakte en mogelijk

satie in de Classis

ge discussie, aan-
aan Deputaten in
alle opdracht zal

ichtpunt.

oud, dat bij de
een aan.

en en Aken nie-
ert ons het rap-
Deputaten op

id Holland wordt

ekt om met men-
oort te zetten en
anton te zoeken
en Evangelisatie

geheel bevredigd
ij dat uit.

Wat den Evangelisatie-predikant betreft, is 't voor-
stel voorzichtig. Er staat: dat hij breeder ontwikkeling
van den Evangelisatie-arbeid het wel gewenscht zal
zijn, dat door de kerk, die daarvoor het meest in
aanmerking komt, voor dezen arbeid een Dienaar
des Woords zal worden beroepen.

Dit voorstel heeft ons teleurgesteld. Feitelijk blijft
dus alles als het is en zal de Evangelisatiepredikant
er nog niet komen. We brengen gaarne hulde aan
den arbeid van Deputaten, doch we hadden ver-
wacht, toen we het Rapport lazen, dat het uit zou
loopen op het voorstel om het beroep van een Evan-
gelisatiepredikant voor te bereiden.

Het laatste deel van het voorstel spreekt over de
aan Deputaten te geven opdracht. Daaruit halen we
dit naar voren, dat Deputaten opgedragen zal worden
kerken of groepen van kerken, die daarvoor in aan-
merking komen, te wijzen op de wenschelijkheid om
een colporteur aan te stellen. De verdere opdrachten
betreffen inzonderheid hetgeen er zou moeten wor-
den gedaan, als er een Evangelisatieprediker zou
worden beroepen.

We hebben zeer zeker een belangrijk Rapport ont-
vangen. Deputaten hebben de zaken goed overwogen
en komen met voorstellen, die daarvan het gevolg
zijn. We hebben allen lol voor hun arbeid.

Alleen — we hadden gaarne gezien, dat de voor-
stellen verder waren gegaan.

Elk jaar is er één — ook voor Noord-Holland.
Een van verroonzing en ontkenning.

De nood dringt!

Moet er een Evangelisatiepredikant zijn — en
Deputaten oordeelen, dat het moet — dan kome hij
spoedig!

Ook wij hopen, dat men meer en meer zal gaan
inzien, dat het aanstellen van een colporteur min-
der dan half werk is.

Onder leiding van een Evangelisatie-predikant
kunnen colporteurs goed werk verrichten.

Maar men vergeet niet, dat het beste voor dezen
arbeid niet goed genoeg is.

De Zending kan ons in deze veel leeren.

Niet, dat we Zending en Evangelisatie op één
lijn stellen.

Doch wat den aard van het werk betreft, heeft
de Evangelisatie haast nog dringender degelijk ge-
schoolde, academisch gevormde arbeiders noodig
dan de Zending.

Om slechts dit te noemen.

Zal men met vrucht de dwalingen en ongelo-
vige stroomingen van dezen tijd bestrijden, dan kan
men alleen door wetenschappelijke studie daarvan
op de hoogte zijn.

Dat is een nuttigheidsreden.

Ik stem het toe.

Maar één, die zwaar weegt.

Daarenboven zijn er nog principiële redenen,
waarover we thans niet kunnen handelen.

Moge de overtuiging spoedig onze kerken door-
dringen, dat men in den arbeid der herkerstening
niet met mindere krachten toe kan.

Als wij het inzicht van nu in deze zaak ver-
gelijken met dat van een jaar of tien terug, dan
kunnen we dankbaar zijn.

We zijn geavanceerd.

Doch het tempo kon nog sneller zijn.

— Een nieuwe uitgave der Kerkenordening.

Daareven wordt op onze schrijftafel nedergelegd
een nieuwe uitgave van de Kerkenordening met
besluiten van Generale Synoden, benevens Zen-
dingsorde en Bijlagen, uitgegeven bij Gebrs Zomer
en Keuning.

Deze vierde druk is behalve door Dr J. C. de
Moor bezorgd door Ds Joh. Jansen, die op het
gebied van het kerkrecht zijn sporen heeft verdiend
en op waardige wijze wijlen Ds W. B. Reukema
vervangt.

Deze uitgave is een doorlopende verbetering
van de vorige.

Veel overtoolligs is weggelaten z.a. de oude tekst
der Dordtsche Kerkenorde; besluiten die weinig
meer dan dubbelzinnig waren, bijlagen over ineen-
smelting van kerken.

Daarentegen is deze druk tot op heden bijge-
werkt, zodat men er de belangrijkste besluiten
van de Synode van 1923 in vindt.

Ook de Bijlagen hebben uitbreiding ondergaan.
Onder meer is daarin ook opgenomen de ontwerp-
regeling voor de verkiezing van Ouderlingen en
Diakenen van Prof. Dr H. H. Kuyper, welke in
de praktijk zoo bijzonder bruikbaar is gebleken
en waardoor veel gesukkel bij deze verkiezingen
voorkomen wordt.

We zijn niet op drukfouten-jacht uit geweest
en gunnen ons ook niet den tijd om kleine feilen,
die er misschien in voorkomen, op te sporen.

Liever wenschen we de bewerkers geluk met
hun zoo wel geslaagden arbeid.

Er zit heel wat monnikenwerk achter, maar ook
dat was geen vergeefs werk, want voor de prak-
tische waarde van dit boek is het onmisbaar.

En wat het uiterlijk aangaat: het is keurig en
royaal uitgegeven in slap linnen band.

Maar hier roer ik juist een punt aan, dat ik
geen verbetering acht.

De vorige uitgave kon men heel gemakkelijk in
zijn zak dragen, wat voor kerkeradsleden en af-
gevaardigden naar de meerdere vergaderingen zeer
gerieflijk was. Zij was gedrukt op dun papier en
had slechts een smalle rand wit. Ze mat 16 op
12 c.M. en was nog geen c.M. dik.

Deze vierde druk echter is lang zoo handig niet

voor het gebruik. Het papier is veel dikker. Hij
meet 20,5 op 15 c.M. en heeft een dikte van
2 c.M. Wel telt zij 35 bladzijden meer, maar bij
de vorige wijze van uitvoering had het formaat
hetzelfde kunnen blijven en zou de dikte mis-
schien juist den c.M. hebben gehaald. Kerkerads-
leden en Deputaten zullen er een aktetasch voor
moeten aanschaffen, indien zij niet, wat wij niet
hopen, het dikkere boek thuislaten en het dunner
meenemen.

In Kerkeradsbibliotheken vindt dit werk een
plaats onder groep A.

— Over schorsing en afzetting van predikanten.

Een punt, dat op enkele classische vergaderin-
gen ter sprake kwam en deel zal uitmaken van
het agendum der Generale Synode, het volgende
jaar te Assen te houden, betreft de afzetting van
Dienaren des Woords, welke helaas de laatste
jaren nog al eens plaats had.

Het is een droeve materie, maar het kan niet
ontkend, dat zij onder de oogen behoort te wor-
den gezien.

De kerk van Hmuiden verzocht aan de classis
Haarlem het volgende voorstel, desnoods eventueel
gewijzigd of verbeterd, aan te nemen, en door te
zenden naar de Part. Synode: De Generale Synode
overwege naar aanleiding van de herhaaldelijk voor-
komende gevallen van afzetting van Dienaren des
Woords, of het en met het oog op de positie der
af te zetten D.d.W. zelf, en met het oog op de eer
der kerken, ook noodig is, den laatsten zin van
art. 79 K.O. zoodanig aan te vullen, dat de classis
bij elk voorkomend geval van afzetting ook uitspreke,
of deze voor altijd plaats heeft; en voorts, om
misverstand weg te nemen, de woorden „in art. 11
genoemd”, uit dien zin weg te laten, omdat deze
woorden in de art. 4, 11, 12 K.O. ook niet voor-
komen en in al deze art. dezelfde Deputaten, n.l.
van art. 49 K.O. bedoeld worden; door h.v. den
laatstten zin van art. 79 K.O. aldus te lezen: „of deze
geheel, en zoo ja, voor altijd van den dienst af te
zetten zijn, zal aan het oordeel der classis staan,
met advies van de Deputaten der Part. Synode”.

De Classis zal het eerst op de volgende ver-
gadering, nadat het in de verschillende kerkeraden
besproken is, in behandeling nemen.

Ook Scheveningen kwam met een voorstel op
de Classis 's-Gravenhage:

Een voorstel van dezelfde kerk, om, uitgaande van
de gedachte dat de afzetting van een Dienaar des
Woords wegens ernstigen levenswandel, in vele
gevallen definitief behoort te zijn, via de Particuliere
Synode aan de Generale Synode te verzoeken, in
dien zin art. 79 K.O. aan te vullen en te wijzigen,
wordt na ampele bespreking aangenomen en besloten
het volgende door te zenden:

„De particuliere Synode van Z.H. (Ng.) vraagt
aan de Generale Synode een nadere verklaring van
art. 79 K.O. wat aangaat de tuchtoefening over Die-
naren des Woords, met name over hunne schorsing
en afzetting van den Dienst wegens ernstigen levens-
wandel, en wel of deze afzetting definitief bedoeld
is, en zo, of het niet noodig is te bepalen dat geen
afzetting door de Classis kan geschieden dan met
advies van de Part. Synode.”

Wij stellen ons voor nader op deze zaak terug
te komen.

— De leeken kerkelijk gesanctionneerd.

Niet zonder verwondering lazen we in „De Wek-
ker” de volgende passage in het Kort Verslag van
de vergadering der Classis Utrecht van de Chr.
Ger. Kerk:

Voortgegaan wordt met onderzoek van den Broeder,
door den Kerkerad van Utrecht op de vorige classe
gepresenteerd voor leekenarbeid. In comitévergadering
wordt gehandeld. Na opheffing dezer comitévergade-
ring wordt dien br. een tekst opgegeven om over te
spreken, zijnde: Gen. 15:1. Na spreken onderzocht
in Dogmatiek en Symboliek.

Resultaat is: met algemeene stemmen besloten
Br. I. v. d. Kuiff toe te laten voor leekenarbeid in
de classis Utrecht.

Voorz. spreekt hem toe. Br. v. d. Kuiff dankt voor
gevallen beslissing.

Wat is dat?
Leekenarbeid!

„Klinkt in Gereformeerde ooren zoo vreemd.
En dan uit een officieel kerkelijk verslag.

Ik vermoed, dat met dien broeder, die voor
leekenarbeid is toegelaten, een oefenaar is bedoeld.
Maar waarom hem geen oefenaar genoemd?

Dat men in het dagelijksch leven wel spreekt
van een „leek” in tegenstelling met een „deskun-
dige” kan moeilijk bezwaar opleveren.

Doch op kerkelijk gebied moest zulk een bena-
ming toch kontrabande zijn.

Alleen Rome kent het onderscheid tusschen
clerus en leeken.

Maar de Reformatie niet.

Men vange in Chr. Ger. kring dit vosje, eer dat
het beestje groot wordt en veel schade zal hebben
aangericht.

— De vereeniging van de Chr. Ger. Kerk met de Gerefor-
meerde Gemeenten.

Met deze vereeniging vlot het nog niet.

De Classis Utrecht der Chr. Ger. Kerk staat
er heel anders tegenover dan de Classis 's-Graven-
hage.

Wat de eerste aangaat, werd gepubliceerd:

1. De classis Utrecht verklaart met smart het
altijd nog gescheiden zijn, wat bij elkander hoort;
2. gelooft dat de noodzakelijkheid van saamleving
nog altijd bestaat;

3. verzoekt aan Synode opnieuw deputaten te be-
noemen die wederzijds openlijk alle bezwaren met
elkander bespreken.

En van de laatste:

„De Classis, kennis genomen hebbende van de
handelingen der Gen. Synode, het rapport der com-
missie, lettende op het optreden der Gereformeerde
Gemeenten tegenover onze kerk, acht den tijd nog
niet gekomen om over vereeniging te beslissen en
spreekt den wensch uit, dat in dezen de meest moge-
lijke voorzichtigheid in acht genomen worde.”

Hierdoor wordt weer bevestigd, wat we vroeger
schreven, dat er in de Chr. Ger. Kerk twee stroom-
ingen zijn.

De eene voelt zich veel nauwer verwant aan
de Gereformeerde Gemeenten dan aan de Gere-
formeerde Kerken.

Maar er zijn er ook, die zich dichter bij de
Gereformeerde Kerken voelen dan bij de Gere-
formeerde Gemeenten.

Waarop dit zal uitloopen, moet de tijd leeren.
Voorspellen doet geen nut.

HEPT.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Voetbal-wedstrijden.

Een onzer lezers vraagt me m'n oordeel over het bij-
wonen van een voetbal-wedstrijd in de week tusschen
elkfallen, die elkaar ook wel des Zondags, en bij voor-
keur op Zondag, bekampen. Hij bekent, dat hij, als „dol
liefhebber van het voetbalspel”, dergelijke wedstrijden
graag bijwoont, maar „er zich nooit volkomen gerust
bij gevoelt”.

De vraag maakt den indruk, dat de ongerustheid die haar
ingaf enkel voortkomt uit het feit, dat de elkfallen, wier
matches onze lezer op een door-de-weekschen dag bij-
woont, hun wedstrijden ook wel en bij voorkeur houden
op Zondagen. Naar 't me voorkomt, behoeft dat hem
echter niet te bezwaren. Door de wedstrijden dezer clubs
op een dag-door-de-week bij te wonen, maakt hij zich
toch in geen enkel opzicht medeplichtig aan hun ont-
heiliging van den Dag des Heeren. Er zou men kun-
nen zeggen, dat er in zijn bijwonen wel van de eerste,
maar niet van de laatste, een protest ligt tegen die
ontheiliging. Als we ons, door in de week gebruik te
maken van een of ander doen van anderen, waardoor
ze den Dag des Heeren ontheiligen, aan hun Zondags-
schennis medeplichtig maakten, zouden we geen brood
mogen halen bij een bakker, die ook des Zondags bakt,
geen winkelwaar bij een winkelier die ook des Zon-
dags verkoopt, en zelfs nooit gebruik mogen maken
van publieke reisgelegenheden, die ook des Zondags,
niet uit noodzaak maar enkel uit winstbejag, publiek
vervoeren. En ik denk, dat m'n vrager de ongerust-
heid van deze consequenties wel aanstonds zal inzien.

In dat spelen ook op Zondag van deze clubs zou wel
een bezwaar liggen tegen het lid worden ervan, wijl
een lid mede aansprakelijk is voor wat zijn club doet.
Maar tegen het gaan zien van hun matches in de
week is het, m.i., in 't geheel geen bezwaar.

Doch de vraag is, of er voor een christen geen
bezwaar is, tegen het bijwonen van zulke wedstrijden
geheel in 't algemeen. Niet, omdat het voetbalspel op
zich zelf te veroordeelen zou zijn. Al heeft het in zijn
ruwheid een debetzijde, die ik vrees dat al teveel
wordt voorbij gezien — er staat een credit-zijde tegen-
over die ik graag waardeer. En ik kan begrijpen, dat
onze jonge menschen er door gebold worden, al zou
ik, ook al neem ik de uitdrukking in den brief van
onzen vrager „met een korreltje zout”, er toch voor
willen waarschuwen er een „dol liefhebber” van te
worden. Het voetballen blijft altoos maar een spel,
en mag in 't leven onzer jonge menschen geen breeder
plaats innemen dan aan 't spel: dan aan ontspanning
en lichaams-oefening, toekomt. Daarom acht ik het hou-
den van matches in 't algemeen reeds niet wensche-
lijk. Voor de ontspanning en de lichaams-oefening zijn
ze niet noodig. Ze brengen het spel over op een ander
gebied: op dat van de eerbucht, en leiden tot zijn
overschatting.

En die overschatting blijkt uit wedstrijden als er
in onze stadions gehouden worden op stuitende en
belachelijke wijze. Wie, al was 't op een afstand
— anders kan ik er niet van spreken — getuige was
van de uitgelaten geestdrift van duizenden menschen
over een mooien trap, van de buitensporige hulle en
vereering voor de overwinnaars, als waren ze helden
die 't vaderland redden, van de opgewonden stemming
waarin de toeschouwers van het stadion terugkomen;
en ziet, hoe de pers zich bejert, hun roem uit te
bazunen — die moet geen christen zijn, of anders ook
al zijn ernst en bezinning verloren hebben, om geen
gevoel van medelijden, van ergernis en walging bij zich
te voelen opkomen. Neen, ik geloof niet, dat wie God
vrees en zijn christelijke bezinning niet verloor, zich
bij zulk een belachelijke sport-vereering op zijn gemak
zal kunnen voelen. En 't zou m'n briefschrijver wil-
len vragen, of daar misschien ook de onrust uit te
verklaren valt, die hem bij door-de-weeksche wedstrij-
den in 't stadion overvalt.

Laat ons toch niet vergeten, dat de Schrift ons niet
alleen tot rechtvaardigheid en godzaligheid, maar
ook tot matigheid vermaant. En matigheid
ook tegen overschatting van vermaak en lichaams-
oefening. En daartegen mogen we wel dubbel waken
op een terrein als dat van de sport, waarop zo een
roepende volkszonde dreigt te worden.

Een andere vraag — van een onder lezers — geldt de mogelijkheid van „nadere gemeenschap met de Engelen“. Ze las eens ergens, dat geloovigen ervaring hebben van ontmoetingen en van gemeenschap met Engelen. Zelfe ondervond ze in moeilijke omstandigheden wel dingen, die haar aan de tusschenkomst van Engelen deden denken. En bij wat de Schrift des Ouden en des Nieuwen Testaments ons van de Engelen openbaart, en verhaalt van hun dienst bij Gods volk, acht ze het niet ondenkbaar, dat er ook nu nog bij de geloovigen een nauwer contact met de Engelenwereld bestaat dan men veelal denkt. Ze vraagt, wat we van deze dingen te denken hebben.

Laat me beginnen met aanstonds toe te stemmen, dat het contact tusschen de menschenwereld, bepaaldelijk tusschen het volk Gods en de wereld der Engelen, stellig nauwer is dan wij het ons meestal denken, en dat we aan hun dienst ongetwijfeld veel meer te danken hebben, dan we zelven doorgaans vermoeden. Wat de Heilige Schrift, ook afgezien van hun bijzondere dienst gedurende het geven der openbaring, van de Engelen zegt, stelt dit buiten twiifel. Christus zelf spreekt van de Engelen der kleine kinderen die in Hem gelooven, en waarschuwt niet een bevestiging naar hen voor het geringachten en ergeren van deze kleinen. De Brief aan de Hebreërs zegt ons, dat de Engelen, niet alleen in 't verleden uitgezonden werden, maar nog altoos uitgezonden worden, om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen. En Jezus houdt ons, bij ons gebod, om gehoorzaamheid aan den wil des hemelschen Vaders, niet zonder nadruk der Engelen gehoorzaamheid voor, als een voorbeeld dat we zullen trachten na te volgen.

Opmerkelijk is daarbij evenwel, dat de Schrift omtrent dezen dienst der Engelen nooit in bijzonderheden afdaalt, en dat ze geen enkele poging doet om ons eenig inzicht te geven in de betrekking die er tusschen de Engelenwereld en de onze bestaat, en in de wijze waarop ze de kerk en de kinderen Gods nog altoos dienen.

En we doen veilig, meer nog: het behoort tot de onderwerping en de gehoorzaamheid die we onzen God schuldig zijn, dat we niet pogen in te dringen in wat Hij voor ons verborgen heeft.

En bij de vele Engelenverschijningen uit den tijd der bijzondere openbaring, waarvan de Schrift ons verhaalt, bewijst haar soberheid aangaande den gewonen en voortdurenden dienst der Engelen wel, dat onze God niet wijze en liefdevolle bedoelingen, den sluier die er voor ons over der Engelen werkzaamheid hangt, niet wegschoot.

Hij heeft daarbij ongetwijfeld in ontferming gedacht aan onze neiging, om altoos weer in de tweede oorzaken te blijven hangen en zoo ons te laten scheiden van Hem, door wat ons juist te inniger aan Hem verbinden moest. En hoe groot het gevaar daarvoor, juist in onze verhouding tot de Engelenwereld, is, heeft wel de gesturigheid in de christenheid opgekomen naging tot Engelenvereering, waarvoor reeds de Apostel Paulus de Colossenzen waarschuwen moest, bewezen.

Daarenboven moeten ook de Engelen zelf niet begeeren, in hun dienst van het volk en het koninkrijk Gods, merkbaar op den voorgrond te treden. Het behoort ongetwijfeld tot de volmaaktheid van hun gehoorzaamheid, dat ze in hun dienen van Gods kinderen, niet gaarne de aandacht op zich vestigen. En ik denk, dat ze ook in dit opzicht onze voorbeelden moeten zijn.

Dit alles moet het ons niet vreemd, maar natuurlijk doen zijn, dat we van de Engelen en hun dienst niets ontdekken.

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

Eros of Christus. VII.

Niet alleen uit algemeen godsdienstig, maar bijzonder ook uit calvinistisch standpunt is tegen het indragen van de erotische gedachte in de aanschouwing van den Christus Gods zeer ernstig bezwaar in te brengen.

Wij hebben hier bepaald het oog allereerst op de opvatting die de Beatrice-verheerlijking ziet en erkent als den weg tot de levende kennis van den Christus; en daarna ook op het indragen van de trekken van Eros' beeld in de gestalte, waaronder de Christus wordt gepredikt in de aesthetische religie onzer tijden.

Wat het eerste aangaat: een beïjder van den Christus naar de Heilige Schrift kan niet aanvaarden dat Beatrice in zaken des geloofs de gids is, die men zich kiezen mag. Prof. Davinek heeft in zijn rede over „De overwinning der ziel“ herinnerd aan Dante's woord:

Wat de rede ziet, kan 'k u verklaren;
Maar verder moet gij wachten
Op Beatrice in zaken des geloofs.

In deze Beatrice-verwachting heeft hij ons gewezen een der overwinningen, die de ziel heeft behaald tegenover de gebondenheid, waarin de aanbidding van stof en kraai haar had gekneld. Maar tegelijkertijd heeft hij eraan herinnerd, dat die overwinning der ziel, welke in deze woorden van Dante zich uitsprak, haar uiteindelijk zegepraal niet kon zijn.

En dat is maar gelukkig ook.
Want de weg van Beatrice is niet de weg van Christus; en de ziel van den denkenden en dichtenden mensch zal, wanneer zij niet slechts wil „overwinnen“, maar wanneer zij heel bepaald verlangt te overwinnen door zelf overwonnen te worden door haar God, die ziel, zeg ik, zal dan Beatrice moeten verlaten en tot Christus komen. Tot Christus, niet alleen als inhouder der openbaring Gods, maar ook als de groote, de eenige profeet en verkondiger daarvan.

En dat is dan niet zoo te zien, dat Beatrice opleidt tot Christus, zoodat op den weg, dien Beatrice ter helfte met ons aflegt, daarna de Christus ons verschijnt. Neen, zoo sterk mogelijk handhaven wij — en daarin vinden wij zoo stellig mogelijk ook Davinek en alle andere gereformeerden met elkander in volkomen overeenstemming — dat Beatrice niet

Of daarom een Engel-verschijning of een nader innerlijk contact met de Engelenwereld bij een kind van God voor onmogelijk te verklaren is? Wie zal het wagen? Onze God is vrijmachtig. En de regel, waarnaar Hij in volle vrijheid en naar eigen welbehagen werkt, belet Hem nooit daarop een uitzondering te maken. In den loop der eeuwen zijn er dan ook voor en na godvruchtigen geweest, die verzekerden, dat ze in bijzondere omstandigheden den dienst van Engelen ervaren hadden. En al moest men daarbij nu niet vergeten, dat vooral suggestieve naturen bij zulke z.g.n. ervaringen het slachtoffer hebben kunnen zijn van zelfbedrog — recht om al deze verhalen kort en goed naar 't rijk der inbeelding te verwijzen, heeft men daarmee toch niet. Doch in elk geval zijn ze blijkens de geschiedenis hooge uitzonderingen geweest.

De overige vragen van dezelfde lezeres bewaar ik voor een volgend nummer.

V.

F.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

— Op No. 11

Merkwaardig genoeg ontvingen we de laatste dagen eenige brieven, waarin eenzelfde bezwaar naar voren wordt gebracht.

Enkele correspondenten geven hun voornemen te kennen, dat zij bij de verkiezingen niet op no. 1 van de anti-revolutionaire lijst zullen stemmen, een paar andere aarzelen nog en wenschen advies daarover, terwijl er ook een meent, dat hij maar blanco moet stemmen, Oorzaak?

Voornamelijk de houding van minister Colijn tegenover de Olympische Spelen.

Mogelijk zijn er nog anderen — hoewel hun getal gering zal zijn — die met hetzelfde bezwaar te worstelen hebben.

Daarom willen we het hier openbaar en openhartig bespreken.

't Is ongetwijfeld waar, dat minister Colijn in deze zaak de heele anti-revolutionaire Tweede-Kamerclub en misschien wel 99% van de anti-revolutionairen in den lande tegenover zich vondt.

Maar, vragen we, is het billijk, dat men om één punt van verschil minister Colijn zijn vertrouwen opzegt?

Is dat niet zeer engzichtig?

Mag men daarom al zijn overige verdiensten vergeten?

Heeft hij ons land middellijkerwijs niet uit het financiële moeras gehaald?

Moet dat ons niet veelmeer tot bewondering nopen en tot vertrouwen stemmen?

Niemand zag er kans toe.

Hij heeft het verricht.

En wat nu de Olympiadekwestie aangaat, mag allereerst niet vergeten, dat hij de loterij heeft willen verhinderen en de Zondagsheiliging waarborgen. En vervolgens, dat hij te Leeuwarden heeft verklaard: „De tijd is nog niet gekomen, om alles hieromtrent te zeggen, die komt nog.“

Ondanks dat alles kunnen ook wij zijn houding ten opzichte van de Olympiade niet goedkeuren, maar dat zal ons niet beletten geestdriftig onze stem op hem

tot Christus opvoert, maar van hem afvoert. Wie op zijn weg den Christus waarlijk vindt en ontmoet, die heeft dat slechts gewonnen, negatief, door de loslating van Beatrice. En, na positief gesproken, door de algeheele overgave aan de openbaring, die van boven is, in den Eeniggeboren Zoon. „Niemand heeft ooit God gezien.“ Niemand; ook niet Beatrice, ook Clara niet, ook Laura niet, ook Fiametta niet, ook Sophie van Novalis niet, noch Mathilde van Perk. Niemand. Ook Bernardus niet; zelfs niet Maria, de moeder des Heeren. Want al wat aan christelijke liefde, aan christelijk weten of kennen in die alle mocht geweest, of zelfs maar atgeschaduwde zijn, het is alles alleen te danken aan de openbaring van dien God, die slechts door zich kenbaar te maken, (en dan nog alleen voorzover Hij dat doet), zich laat kennen door het scheepsel, dat van Zijn handen maaksel is. Wie de school van Eros in wil treden, en daar Beatrice, of welken anderen naam zij dragen moge, toewijst de taak van de opleiding tot den Christus, die heeft vergeten het ontzaglijk woord, waarmee de Christus zelf tot de wereld wordt heen geleid: niemand heeft ooit God gezien; de eeniggeboren Zoon, die in den schoot des Vaders is, die heeft Hem ons verklaard, (Joh. 1:18).

Want, ook van Beatrice geldt het:
„Die uit de aarde is voortgekomen, die is uit de aarde en spreekt uit de aarde.“

Maar van den Christus zegt de Schrift — en juist de discipel, dien Jezus liefhad heeft het geschreven! — „die van boven komt is boven allen. Die uit den hemel komt, is boven allen. En hetgeen hij gezien en gehoord heeft, dat getuigt hij.“ (Joh. 3:31, 32.)

En als Beatrice wil opstijgen en wil laten opklimmen tot God, en tot het mysterie der godzaligheid, dat is in God, geopenbaard in het vleesch, dan zegt de Schrift — en zij laat het wederom zeggen door den discipel, dien Jezus liefhad, en die in de litteratuur vaak als drager van min of meer erotische liefde tot Christus is gepredikt —

„En niemand is opgevaren in den hemel, dan die uit den hemel nedergekomen is, namelijk de Zoon des menschen, die in den hemel is.“

Dat zijn woorden van metaal; en zwaar als metaal vallen zij ook neer — van boven.

Hierin is trouwens de apostel der liefde één met den apostel des geloofs, één met den prediker der dogmatische gedachte, den leerling van Gamaliël, dat is, met Paulus.

Want waarom zouden we ook niet in Beatrice's school

niet te brengen en allen dringend op te wekken hetzelfde te doen.

Men zij voor niets zoo bevreesd als voor bewustzijnsverenging.

En vooral late men geen wortel van bitterheid in zijn hart groeien.

Een van onze correspondenten schrijft: „Kuyper is in den gevierdsten tijd van zijn leven nooit zoo dikwijls „leider“ genoemd als thans Colijn. Men nam het u bijna kwalijk, als gij Kuyper in de laatste tien jaar van zijn leven nog „leider“ dorst heeten. En nu wordt men ziek van al het „geleider“.“

Deze toon deugt niet.

En de stemming, die dien toon doet aanslaan, ook niet.

Wij mogen het wel, dat iemand het voor Kuyper opneemt.

Maar men wreke zich deswege niet op minister Colijn.

Al zou het waar zijn, dat men thans den leiders-titel drukker zou gebruiken dan ooit in Kuypers leven — ik kan dat niet controleren, maar al kon ik het, dan zou ik den tijd ervoor te kostelijk achten, dan mag men dit toch minister Colijn niet wijten?

Hij plakt toch geen biljetten aan: Onze leider komt! Lieve menschen, ergert u toch niet.

Een ander meet zijn bezwaren tegen dit Kabinet uit. Maar de verkiezing gaat niet vóór of tegen dit Kabinet!

We trekken bij de verkiezing voor onze anti-revolutionaire partij op en zullen daarna verder zien.

We trekken voor Colijn als no. 1 op.

Is dat niet alleszins natuurlijk?

Werd hij op de laatste Deputatenvergadering niet met overweldigende meerderheid tot partij-voorzitter gekozen?

En geeft hij zich niet met beschamende aktiviteit om overal tot in kleine plaatsen voor ons volk te spreken?

Men kome dan niet met bezwaren aandragen, die men ter Deputatenvergadering had moeten aandragen.

Met de verkiezing in het zicht, vallen alle bezwaren weg.

Dan stemt ieder, die de partijdiscipline eerbiedigt, op no. 1.

HEPP.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

Ongepast.

In „Christelijk Middelbaar Onderwijs“, het Organ van de Vereeniging van leeraren bij het Chr. M. O., vindt men in No. 107 (1 Mei j.l.) een verslag van de vergadering dier vereeniging gehouden in de week vóór Paschen, — de vergadering, waar men protesteerde tegen hetgeen in „De Reformatie“ door mij over het Chr. M. O. werd geschreven. In de inleiding op dat (officiële!) verslag staat de volgende tirade:

O, Dr. Waterink, waarom was u daar niet... Zoudt u nu ook nog niet wat tijd kunnen vinden, om u leeraar met de leeraars te voelen? Daarmee

van propaedeutische tot Christus aan haar leerlingen hooren, wat Paulus, in navolging van Mozes, ook van den zoeker Gods zegt:

„Zeg niet in uw hart: Wie zal in den hemel opklimmen? Dat is: Christus van boven afbrengen.“ Wie zal Dante volgen in zijn hemelopvaart? „Of: wie zal in den afgrond nederdalen? Dat is: Christus uit de dooden opbrengen?“ Wie zal met Dante ingaan tot de helle-diepten, ingaan ter hellevaart?

Laat niemand zeggen, dat deze betuiging tegen alle hemel-inklimmers en tegen alle hel-doorzoekers boilen de vraag van de Beatrice-verheerlijking om gaat. Heeft niet Paulus hier Mozes aangehaald? En heeft Mozes niet in den oudtestamentischen vorm van dit door Paulus nader toegepaste woord bedoeld, Israël, het openbaringsvolk, te herinneren, dat de ontvangst der openbaring van zijn transcendenten God alle zoeken van God en van Zijn Woord en van Zijn werkelijkheid buiten de openbaring om, als gruwel verhoed?

Vraagt iemand, waarom Beatrice's weg niet Christus' weg kan zijn, zelfs niet daarvan de toeleiding, ja, waarom de wegen van Beatrice en Christus niet eens evenwijdig kunnen loopen, dan antwoorden wij meer dan één ding.

Allereerst zeggen wij: God geeft Zijn eer aan het scheepsel niet. Dat is een woord, zoo zwaar van dreiging, dat wie het ondergaat in waarachtigheid, het wel wat verder uitdraagt dan tot de hoogten van heiligen dienst, en tot de bosschen, waar van hout en steen de mensch de spraak verwacht over de eeuwige waarden. Neen, wij zeggen niet, dat in Beatrice niet kan zijn een vonk van Gods vuur, noch, dat haar glimlach niet stralen kan in hemelsche klaarheid. Maar wij zeggen: wat in Beatrice is, dat heeft, voorzover het goed en schoon en zuiver is, God in haar gelegd. Er is geen liefde op aarde in schoone en zuivere zielen geweest, of ze was uit God. Maar daarom moet wat God gemaakt heeft, niet Hem in zijn licht plaatsen, maar omgekeerd is de weg in de religie; het maaksel van den schoonen God moet in Gods licht telkens weer worden ingedragen. Al was Beatrice zuiver, en al kon Dante lange zuiveren weg van smetteloos denken langs haar heen en boven haar uit denken tot God, dan zou hij nog niet aan Beatrice de taak mogen geven van den exegeet van God. Het maaksel is van den maker niet de exegeet, doch de maker van het maaksel. Wie het anders zegt, heft de noodzaak van de bijzondere openbaring Gods door het Woord ten eenenmale op. Maar wie ziet, en gelooft, dat het scheepsel, ook een draagster van onbevengene schoonheid, als Beatrice, door God nooit op zichzelf Gods naam recht prediken kan in het wijd heelal, doch dat Hij alle scheepsel ons laat bezien

maakt
maar u
waarsch
aanwesc

Deze w
streepte
Zóó de
En de
iemand b
gaan om
Een de
mate onv
En dus
Meer ze
niet. Ik l
en „vere
niet all
kelijk nie
wanneer
wonen, h
leider of

Op de vin

Gelukkig
In het m

stein een

betrokken

Hij schr

Geacht

Tot mi

ons orga

beugel k

verslag

vergaderi

'm gedru

Zeker

Chr. M.

generalis

Chr. M.

samenlev

het hoge

had moe

recht, om

beetje se

onze verg

en verdie

Ik zal

moet dat

voorzichti

staande v

1

2 Mei 1

De opste

daarom

Nasec

willend, i

En sta

School l

meent te

kn

uit de k

laan bek

door dag

kinderen

hebt

met wat

dan

in het l

schoone

ma

heid Gods

1

wel da

in du

uurzaam

met in

het

boven is

in

Beatrice

verklaren

te

der opstij

worden

ten

mensch

Daar kom

en dat zij

met heel

om

het ver

stand

ook van

doeren

Wie

erotisch

dis

uit Beatri

van liefde

v

zuiverheid

g

wij niet

reket

is het

schoon

Beatrice

den

oplat

— dit

de nitnem

en dat zij

met heel

om

het ver

stand

ook van

doeren

Wie

erotisch

dis

uit Beatri

van liefde

v

zuiverheid

g

wij niet

reket

is het

schoon

Beatrice

den

oplat

— dit

de nitnem

en dat zij

met heel

om

het ver

stand

ook van

doeren

Wie

erotisch

dis

uit Beatri

van liefde

v

zuiverheid

g

wij niet

reket

is het

schoon

Beatrice

den</